

AINE “KEHALINE KASVATUS” (LIHTSUSTATUD ÕPE)

KEHALISE KASVATUSE KAUDU KUJUNDATAVATE ÜLDPÄDEVUSTE ARENGU TOETAMINE (LIHTSUSTATUD ÕPE)

Pädevustes eristatava nelja omavahel seotud komponendi - teadmiste, oskuste, väärtushinnangute ja käitumise - kujundamisel on kandev roll õpetajal, kes loob oma väärtushinnangute ja enesekehtestamisoskusega sobiliku õpikeskkonna ning mõjutab õpilaste väärtushinnanguid ja käitumist.

Kultuuri- ja väärtuspädevus. Kehalises kasvatuses tähtsustatakse tervist ning jätkusuutlikku eluviisi. Arusaam, et tervist tuleb kaitsta ja tugevdada, aitab õpilastel teha põhjendatud valikuid tervisekäitumises. Austus looduse ning inimeste loodud materiaalsete väärtuste vastu soodustab keskkonda säästvat liikumist/sportimist. Abivalmis ja sõbralik suhtumine kaaslastesse ning ausa mängu põhimõtete järgimine sportlikes tegevustes toetavad kõlbelise isiksuse kujunemist.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus. Koostöö liikudes/sportides õpetab inimeste erinevusi aktsepteerima, neid suhtlemisel arvestama, ent ka ennast kehtestama. Kehakultuur kujundab viisakat, tähelepanelikku, abivalmis ja sallivat suhtumist kaaslastesse.

Enesemääratluspädevus. Kehalise kasvatus kaudu kujundatakse oskust hinnata enda kehalisi võimeid ning valmisolekut neid arendada, samuti suutlikkust jälgida ja kontrollida oma käitumist, järgida tervislikku eluviisi ning vältida ohuolukordi.

Õpipädevus. Õpilasel kujuneb oskus analüüsida ja hinnata enda liigutusoskus ja kehalisi võimeid ning kavandada meetmeid, kuidas neid täiustada. Koolis tekkinud huvi liikumise/sportimise vastu loob aluse ja eeldused õppida uusi sobivaid liikumisviise.

Suhtluspädevus. Oluline on tunda ja kasutada spordi ning tantsu oskussõnavara, arendada eneseväljendusoskust ning lugeda/mõista teabe- ja tarbetekste.

Matemaatika-, loodusteaduste- ja tehnoloogiaalane pädevus. Sporditehniliste oskuste analüüs, kehalise töövõime näitajate ja sporditulemuste dünaamika selgitamine eeldavad

õpilastelt matemaatikale omase keele, seoste, meetodite jm kasutamise oskust ning toetavad matemaatikapädevuse kujunemist. Õpitakse analüüsima tervisespordiga seotud teavet ja tegema tõendus põhiseid otsuseid. Õpitakse kasutama tehnoloogilisi abivahendeid.

Ettevõtlikkuspädevus. Kehaline kasvatus toetab õpilaste oskust näha probleeme ja leida neile lahendusi, seada eesmärgid, genereerida ideid ning leida sobivaid vahendeid ja meetodeid, kuidas neid teostada. Kehalises kasvatuses õpivad õpilased analüüsima oma kehalisi võimeid ja liigutusoskusi, kavandama tegevusi ning tegutsema sihipäraselt, selleks et tugevdada tervist ja parandada töövõimet. Koostöö kaaslastega sportimisel/liikumisel kujundab toimetulekuoskust ja riskijulgust.

Digipädevus. Rakendatakse digivahendeid veebis spordi, tervise ja muu sportimiseks vajaliku teabe otsimiseks ning saadud teavet kasutatakse eluliste probleemide üle arutlemiseks ja hoiakute kujundamiseks. Rakendatakse tervislikke eluviise ning sportimist toetavaid digivahendeid ja rakendusi. Osatakse määrata oma asukohta GPSi, e-kaardirakenduse järgi ning salvestada liikumisteed. Osatakse hoida oma digivahendeid turvaliselt. Digikeskkonnas suheldes kujundatakse koostööoskusi, väärtushoiakuid ja turvalist tegutsemist.

KEHALISE KASVATUSE LÕIMINGU RAKENDAMISE VIISID TEISTE AINEVALDKONDADEGA (LIHTSUSTATUD ÕPE)

Keeled (sh võõrkeel). Sporti ja tervist käsitlevate eriotstarbeliste ja eriliigiliste tekstide (nt võistlusprotokollid, spordiuudised, terviseteave jne) lugemise ja kuulamise kaudu arendatakse oskust mõista nii suulist kui ka kirjalikku teksti. Kujundatakse oskust väljendada ennast selgelt ja asjakohaselt, kasutades kohaseid keelevahendeid ja ainealast terminoloogiat. Spordi- ja terviseteemaliste võõrkeelsete tekstide lugemine toetab võõrkeele omandamist.

Matemaatika. Kõikide kehalise kasvatuses oskuste arendamisel rakendatakse matemaatikas omandatud oskusi (arvutamine, loendamine, võrdlemine, mõõtmine) ja mõisteid (geomeetrilised kujundid, mõõtühikud, koordinaadid).

Loodusõpetus. Kehalist kasvatust toetab keskkonna väärtustamine liikumisel/sportimisel. Kehalise kasvatuse kaudu kinnistuvad teadmised ja oskused, mis on omandatud loodusopetuses.

Ajalugu ja inimeseõpetus. Kehalises kasvatuses omandatud teadmised rahvuslikust ning rahvusvahelisest liikumis- ja spordikultuurist avardavad õpilaste silmaringi. Tervisliku eluviisi omaksvõtmine aitab õpilastel kujuneda aktiivseteks ning vastutustundlikeks kodanikeks. Kehalise kasvatuse kaudu kinnistuvad teadmised ja oskused, mis on omandatud inimeseõpetuses.

Tööõpetus. Teaduse ja tehnika saavutused on rakendatavad erinevatel spordialadel/liikumisviisidel (spordialade tehnika, spordivarustus ja -vahendid) ning tervisliku toitumise põhitõdede järgimisel.

Kunst ja muusika. Õpilaste tähelepanu juhitakse spordi ja kehakultuuri kujutamise- ning avaldumisvõimalustele kujutavas kunstis ja muusikas, spordialade/liikumisviiside, sh tantsu isikupärasele ja loomingulisele käsitlemisele. Samuti kujundatakse valmisolekut leida ülesannetele uusi ja omanäolisi lahendusi ning oskust märgata ilu ümbritsevas elukeskkonnas.

LÄBIVATE TEEMADE KÄSITLEMINE KEHALISES KASVATUSES (LIHTSUSTATUD ÕPE)

Tervis ja ohutus. Tervislikuks eluviisiks vajalike teadmiste, arusaamade, oskuste ja kogemuste omandamist toetatakse nii aineõppes kui ka tunnivälises tegevuses, samuti füüsilise ja sotsiaalse õpikeskkonna loomise kaudu.

Elukestev õpe ja karjääri planeerimine. Kehalises kasvatuses innustatakse õpilasi olema terve ning kandma muutuvast õpi-, elu- ja töökeskkonnas hoolt oma töövõime suurendamise eest. Kujundatakse arusaama, kuidas mõjutab inimese füüsiline tervis tema edasist tööelu. Õppetegevus võimaldab õpilastel tutvuda tervise ja kehakultuuri valdkonnaga seotud töömaailmaga. Võimekuse ja huvi ilmnemise korral mõne spordiala ja/või liikumisharrastuse vastu suunatakse õpilasi sellega süvendatult tegelema. Õpilastele tutvustatakse ainevaldkonnaga seotud erialasid, elukutseid, ameteid ja edasiõppimise võimalusi.

Keskkond ja jätkusuutlik areng. Looduses harrastatavate spordialadega tegelemine aitab väärtustada keskkonda ning kujundada õpilastes keskkonnateadliku liikumise järgijad.

Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus. Õpilasi innustatakse organiseerima tunniväliseid liikumisharrastuslikke tegevusi (omalgatuslikud spordi- ja tantsuüritused, võistlused, õpilaste juhendusel tegutsevad liikumis- ja treeningrühmad jm).

Kultuuriline identiteet. Kehalise kasvatuses tundides õpitakse tundma spordialasid/liikumisi viise, mis kuuluvad rahvuslikku ja teiste maade liikumiskultuuri ning aitavad õpilastel kujuneda kultuuriteadlikeks, omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust väärtustavateks ühiskonnaliikmeteks. Kultuurilise identiteedi kujundamisel on oluline väärtustada Eesti tantsupidude traditsiooni ja osaleda tantsupidudel.

Teabekeskkond ja Tehnoloogia ja innovatsioon. Kehalises kasvatuses kasutatakse spordinfot hankides erinevaid teabeallikaid, sh internetti.

Väärtused ja kõlblus. Kehalises kasvatuses ning tunnivälises sportlikus tegevuses järgitakse spordi ülimalt aadet - ausa mängu põhimõtteid. Sportlikus tegevuses kehtivate reeglite mõistmine ja nende järgimine toetab õpilaste kujunemist kõlbelisteks isiksusteks.

KEHALINE KASVATUS

1. klass

Õpitulemused

Õpilane:

1. jälgib õpetajat, kuulab ja täidab tuttavaid lihtkorraldusi;
2. sooritab õpitud harjutusi matkimise ja eeskuju järgi, matkib õpetaja tegevust peegelpildis;
3. sooritab lihtsamaid jooksu-, hüppe-, hüplemis- ja kõnniharjutusi, oskab ronida, roomata, ületada takistusi;
4. mängib õpitud liikumismänge;
5. oskab laskuda kelgul nõlvakust ja vedada kelku ohutult;
6. kannab, veeretab ja viskab palli;
7. oskab liikuda ruumis, jälgida piire ja leiab teadaolevad sihtmärgid;

8. vahetab riideid, oskab riietusruumis käituda ja hoida korda;
9. liigub muusikasse matkimisel ja õpetaja suunamisel.

Õppesisu:

Kõnni- ja jooksuoskused: kõnni-, jooksumängud ja -harjutused; lühimatk. Hüppeoskused: hüppemängud, hüppeid ja hüpakuid sisaldavad tantsud. Ronimisoskused: ronimine erinevatel vahenditel ja takistuste ületamine; ohutuse ja enda suutlikkusega arvestamine. Edasilikumisoskused: liikumismängud; liikumine muusika saatel. Vahendil liikumine: harjutused ja mängud kelkudel. Viske- ja püüdmisoskused: palli kandmine, veeretamine ja viskamine. Riie vahetamine ning riietusruumis käitumine ja korra hoidmine.

Praktilised tööd:

- lühimatk;
- kelgu ohutu kasutamine.

2. klass

Õpitulemused

Õpilane:

1. ronib üle, alt ja läbi takistuse;
2. argib tunnis korrandeid, oskab paluda abi, märgata ohtusid ja sellest teavitada;
3. oskab sooritada veereid;
4. oskab visata ja püüda palli;
5. mängib õpitud liikumismänge ja järgib õpetaja suunamisel mängureegleid;
6. oskab kelgul vedada kaaslast, pidurdada ja pöörata laskumisel;
7. sooritab eeskuju järgi õpitud hüplemisharjutusi;
8. korrigeerib meeldetuletamisel oma kehahoidu;
9. on läbinud ujumise algõpetuse kursuse, julgeb vees tegutseda, sukeldub, hõljub vees, on olemas alusõpetus 200 m distantsti läbimiseks ujudes.

Õppesisu:

Korranõuded tunnis. Kõnni- ja jooksuoskused: kõnni-, jooksumängud ja -harjutused; lühimatk. Hüppeoskused: hüplemisharjutused. Ronimisoskused: ronimine üle, alt ja läbi takistuse. Edasilikumisoskused: liikumismängud; veerate sooritamine. Vahendil liikumine: kelguga kaaslaste vedamine, laskumisel kelguga pidurdamine ja pööramine. Viske- ja püüdmisoskused: palli viskamine ja püüdmine. Kehahoid. Ujumine.

Praktilised tööd:

- lühimatk;

- kelgul kaaslaste vedamine;
- kelguga laskumisel pidurdamine ja pööramine;
- ujumise algõpetuses läbimine.

3. klass

Õpitulemused

Õpilane:

1. korrigeerib õpetaja suunamisel keha asendit, hoiab tasakaalu eri asendites ja vahenditel;
2. oskab paarilisega koostöös visata ja püüda palli;
3. oskab suulise juhise järgi sooritada õpitud harjutusi eri vahenditega;
4. sooritab hoolaualt toenghüppeid;
5. osaleb aktiivselt erinevates mängudes, teab õpitud mängude reegleid;
6. liigub lauskmaal suuskadel astuva ja/või libiseva sammuga, kasutab keppe tasakaalu hoidmisel;
7. viskab viskepalli, hüppab paigalt kaugust ja jookseb püstilähtest erinevaid distantse;
8. oskab ennast iseseisvalt pesta, kuivatada ja riietuda;
9. tajub muusika meeleolusid ja oskab selle järgi liikuda.

Õppesisu:

Tasakaalu hoidmine eri asendites ja vahenditel. Kõnni- ja jooksuoskused: kõnni-, jooksumängud ja -harjutused; püstilähtest erinevate distantside jooksmine; lühimatk. Hüppeoskused: hoolaualt toenghüpe, kauguse hüppamine paigalt. Edasilikumisoskused: liikumismängud ja nende reeglite tundmine; veerate sooritamine; liikumine muusika saatel. Vahendil liikumine: suuskadega liikumine lauskmaal. Viske- ja püüdmisoskused: viskepalli viskamine. Hügieeninõuete järgimine. Ujumine.

Praktilised tööd:

- lühimatk;
- harjutused suuskadel;
- ujumine.

4. klass

Õpitulemused

Õpilane:

1. oskab rivis kaheks loendada;

2. sooritab õpitud akrobaatikaharjutusi ja harjutuste kombinatsioone;
3. mängib rahvastepalli määruste päraselt;
4. oskab libiseda suuskadel, sooritada suuskadel pööordeid paigal, kukkumisel iseseisvalt püsti tõusta;
5. järgib iseseisvalt isikliku hügieeni nõudeid;
6. sooritab tulemusele hooga kaugushüppe, palliviske ja 60 m jooksu püstilähtest;
7. jookseb vahelduvalt kõnniga 1 km;
8. teab õpitud oskussõnu.

Õppesisu:

Akrobaatikaharjutused ja harjutuste kombinatsioonid. Rahvastepall. Vahendil liikumine: libisemine suuskadel, pöörded paigal, kukkumisel püsti tõusmine. Hüppeoskused: hooga kaugushüpe. Viske- ja püüdmisoskused: pallivise. Kõnni- ja jooksuoskused: 60 m jooks püstilähtest; jooksmine vahelduva kõnniga pikemat distantssi (1 km); lühimatk. Isikliku hügieeni nõuete järgimine.

Praktilised tööd:

- lühimatk;
- harjutused suuskadel.

5. klass

Õpitulemused

Õpilane:

1. täidab ohutusnõudeid kõikidel liikumistegevustel;
2. sooritab õpitud harjutuste kombinatsioone suulise korralduse alusel;
3. jookseb 1,5 km vahelduvalt kõnniga;
4. on läbinud vähemalt kahe sportmängu algõpetuse;
5. kasutab suusatamisel erinevaid laskumis- ja tõusuviise;
6. oskab erinevaid rippeid, toenguid, tunnetab tasakaalu võimlemisvahenditel;
7. järgib ausa mängu põhimõtteid ja selgitusel mõistab selle väärtust;
8. oskab sooritada õpitud lõdvestusharjutusi ja taastada pingutusest.

Õppesisu:

Ohutusnõuded liikumistegevustel. Kõnni- ja jooksuoskused: jooksmine 1,5 km vahelduva kõnniga; lühimatk. Vahendil liikumine: suusatamisel erinevate laskumis- ja tõusuviiside kasutamine. Ripped, toengud ja tasakaalu hoidmine võimlemisvahenditel. Sportmängud. Ausa mängu põhimõtted. Lõdvestus- ja taastumisharjutused.

Praktilised tööd:

- lühimatk;
- harjutused suuskadel;
- regulaarselt lõdvestus- ja taastumisharjutuste tegemine.

6. klass

Õpitulemused

Õpilane:

1. oskab lihtsa kooliõue plaani järgi suunduda ühest punktist teise;
2. esitab õpetaja koostatud võimlemis- või tantsukava;
3. tegutseb rühmas, arvestades kaasõpilastega;
4. sooritab talispordialasid vastavalt kooli ja ilmastiku võimalustele: suusatab ja/või uisutab, kasutades õpitud tehnikaid;
5. mängib kahte sportmängu lihtsustatud reeglitega ja on läbinud vastavalt kooli võimalusele kolmand sportmängu algõpetuse;
6. teab ja järgib liiklusohutusreegleid.

Õppesisu:

Plaani järgi orienteerumine. Võimlemis- või tantsukava harjutamine. Liikumistegevustes tegutsemine rühmas, arvestades kaaslastega. Vahendil liikumine: suusatamine ja/või uisutamine, kasutades õpitud tehnikaid. Sportmängude mängimine. Liiklusohutusreeglid.

Praktilised tööd:

- lihtsa plaani järgi orienteerumine;
- õpetaja koostatud võimlemis- või tantsukava esitamine.

7. klass

Õpitulemused

Õpilane:

1. kasutab õpitud terminoloogiat;
2. oskab hüpata kõrgushüppes käärhüpet;
3. oskab joosta madallähtest 100 m;
4. oskab tehniliselt sooritada paigalt kuulitõuget;
5. sooritab kombinatsiooni mitmest võimlemisharjutusest, vahendiga või ilma, kas muusikaga ja/või ilma;

6. suusatab vahelduval maastikul ja/või uisutab, kasutades erinevaid õpitud tehnikaid ja liikumisviise;
7. suudab vahenditel võimetekohaselt kehtvalt liikuda;
8. mängib kolme erinevat sportmängu lihtsustatud reeglitega;
9. tunneb lihtsamaid leppemärke kaardil;
10. oskab pendelteatejooksu tehniliselt korrektselt sooritada, järgides võistlusreegleid.

Õppesisu:

Hüppeoskused: kõrgushüppes käärhüppe kasutamine. Kõnni- ja jooksuoskused: madallähtest 100 m jooksmine; pendelteatejooks. Viskeoskused: kuulitõuke sooritamine paigalt. Vahendil liikumine: suusatamine vahelduval maastikul ja/või uisutamine. Kombinatsiooni mitmest võimlemisharjutusest nii muusika saatel kui ilma. Sportmängud lihtsustatud reeglitega. Lihtsamate leppemärkide tundmine kaardil.

Praktilised tood:

- orienteerumisülesanne kaardi järgi kooli ümbruses.

8. klass

Õpitulemused

Õpilane:

1. oskab sooritada kombinatsioone rütmika, akrobaatika ja riistvõimlemise põhiharjutustest;
2. otsib ja leiab suunamisel spordialast teavet;
3. oskab iseseisvalt läbi viia võistluseelset soojendust ja võistlusjärgset venitust;
4. sooritab vastavalt oma võimetele kõrgushüpet õpitud tehnikas ja hooga kuulitõuet tehniliselt õigesti;
5. oskab nimetada Eesti tuntumaid sportlasi;
6. oskab reeglitepärast mängida vähemalt kahte õpitud sportmängu;
7. oskab tehniliselt õigesti sooritada ringteatejooksu, teab selle võistlusreegleid;
8. oskab õpitud talispordialal määrustepärast võistelda;
9. teab ja järgib ohutusreegleid kõikides liikumistegevustes ja eri spordialadel.

Õppesisu:

Rütmika, akrobaatika ja riistvõimlemise põhiharjutuste kombinatsioonid. Spordialase teabe otsimine infoallikatest. Võistluseelsed soojendusharjutused ja võistlusjärgsed venitusharjutused. Hüppeoskused: kõrgushüpe. Viskeoskused: kuulitõuke sooritamine hooga.

Kõnni- ja jooksuoskused: tehniliselt õigesti ringteatejooksu sooritamine. Õpitud sportmängude ja talispordialade võistlusreeglid. Ohutusreeglid liikumistegevustes.

Praktilised tööd:

- spordialase info (Eesti ja maailma tuntud sportlased) otsimine erinevatest infoallikatest;
- võistluseelse soojenduse ja võistlusjärgse venituse teostamine.

9. klass

Õpitulemused

Õpilane:

1. teab ja täidab sportimisel ohutus- ja hügieeninõudeid;
2. oskab valida jõusaalis endale õigeid raskusi ja koormusi;
3. oskab lugeda lihtsat maastikukaarti ja selle järgi liikuda;
4. kasutab õpitud spordialade oskussõnu, teab ja täidab võistlusreegleid;
5. teab Eesti tähtsamaid spordi- ja kultuurisündmusi ning tuntumaid sportlasi;
6. on orienteeritud iseseisvale liikumistegevusele;
7. oskab leida spordialast teavet, kasutab erinevaid infotehnoloogilisi vahendeid liikumistegevuse arendamiseks;
8. oskab iseseisvalt arendada oma kehalisi võimeid;
9. järgib ausa mängu põhimõtteid, austab vastas- ja kaasvõistlejaid;
10. oskab anda esmast abi liikumistegevusel saadud vigastuse korral ja/või kutsuda abi.

Õppesisu:

Ohutus- ja hügieeninõuded sportimisel. Tegutsemine jõusaalis. Maastikukaardi järgi orienteerumine. Õpitud spordialade võistlusreeglid. Eesti tähtsamad spordi- ja kultuurisündmused ning tuntumad sportlased. Igapäevased liikumisharjumused ja orienteerumine liikumistegevustele. Tehnoloogilised vahendid liikumistegevuse arendamiseks. Kehalised võimed ja nende arendamine. Ausa mängu põhimõtted. Esmase abi andmine saadud vigastuste korral ja/või abi kutsumine.

Praktilised tööd:

- õigete raskuste ja koormuse valimine jõusaalis;
- orienteerumisulesanne: orienteerumine lihtsa maastikukaardi järgi;
- info otsimine Eesti tähtsamate spordi- ja kultuurisündmuste ning tuntumate sportlaste kohta;

- liikumispäevik: enda liikumisharjumuste jälgimine mingi perioodi jooksul ja koos õpetajaga tulemuste analüüsimine;
- simulatsiooniharjutus: tegutsemine vigastuste korral.